

בבית המשפט העליון

רע"א 1667/09

בפני: כבוד המשנה לנשיאה א' ריבלין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל

המבקשים: 1. סהאם שושה
2. מצטפא שושה
3. ג'אדה שושה
4. אוסאמה שושה

נ ג ד

המשיבים: 1. מרשד נתשה
2. מגדל חברה לביטוח בע"מ

בקשת רשות ערעור על פסק-דין של בית-המשפט המחוזי
בירושלים מיום 25.1.09 בת.א. 8433/06 שניתנה על-ידי
כבוד השופט י' שפירא

תאריך הישיבה: ט"ו באב התש"ע (26.7.10)

בשם המבקשים: עו"ד יונתן דייוויס

בשם המשיבים: עו"ד אריה כרמלי

בשם היועץ המשפטי
לממשלה: עו"ד נעמי זמרת

פסק-דין

המשנה לנשיאה א' ריבלין:

1. המבקשת 1, תושבת הכפר חוסאן שבשטחי יהודה ושומרון, נפגעה בתאונת דרכים שאירעה בסמוך לכפר מגוריה (להלן: התאונה). הנהג הפוגע הוא אזרח ישראלי, תושב נווה יעקב, המבוטח בחברת ביטוח ישראלית. בית המשפט המחוזי קבע כי התאונה התרחשה בשטח C וכי חל עליה חוק הרשות הפלסטינית בענייני תאונות

דרכים משנת 2005 (להלן: חוק הרשות), שנחקק כדין. עוד קבע בית המשפט המחוזי כי על המבקשים – הנפגעת ובני משפחתה – מוטלת החובה להוכיח את תוכנו של חוק הרשות.

2. המבקשים משיגים על קביעתו של בית המשפט המחוזי כי הדין החל על התאונה הוא הדין הזר והם סבורים כי יש להחיל על התאונה את הדין הישראלי (ובעיקר הכוונה לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: חוק הפיצויים, או החוק)). תחילה טענו המבקשים כי המשיבים לא הוכיחו שהדין הישראלי אינו חל עוד על שטחי C ועל-כן יש ליישם במקרה זה את כללי ברירת הדין הרגילים – אשר לגרסתם מובילים למסקנה כי הדין החל על התאונה הוא הדין הישראלי. אולם היום, ולאחר ששמענו את טענות הצדדים בעל-פה, אין עוד מחלוקת כי על התאונה חל הדין הזר. כפי שפורט בעמדת היועץ המשפטי לממשלה שהוגשה בתיק זה, ההסכמים המדיניים בין מדינת ישראל לבין הרשות הפלסטינית (שנטמעו בהסכם ביניים ישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה, כ"א 33, 1071 (נחתמה ב-1995)) קובעים, בין היתר, שסמכויות הביטוח בשטחי יהודה ושומרון (למעט יישובים ישראליים ואתרים צבאיים) יועברו לידי הרשות הפלסטינית. לאור הסכמים אלה בוצעו שינויי חקיקה מתאימים על-ידי הממשל הצבאי באזור יהודה ושומרון (אשר העיקרי שבהם הוא מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (יהודה ושומרון) (מס' 7), (התשנ"ו-1995) וכן בוצעו תיקוני חקיקה בדין הישראלי (חוק יישום ההסכם בדבר רצועת עזה ואזור יריחו (הסדרים כלכליים והוראות שונות) (תיקוני חקיקה), התשנ"ה-1994; חוק ביטוח רכב ופיצוי נפגעי תאונות דרכים (מבטח משטחי האחריות האזרחית הפלסטינית) (תיקוני חקיקה), (התשנ"ח-1998). היום אף אין מחלוקת של ממש כי חוק הרשות משנת 2005 נחקק כדין וכי התאונה אירעה לאחר חקיקתו.

מכוח הדין חל על התאונה חוק הרשות; אלא שכאן מעלים המבקשים טענה אחת נוספת, והיא שהדין הישראלי חל על התאונה מתוקף פוליסת הביטוח שהוציאה המבטחת.

3. פוליסת הביטוח המכסה את התאונה קובעת כי חבות המבטחת היא "עבור כל סכום שתהיה חייבת לשלמו על-פי חוק נפגעי תאונות... [הוא חוק הפיצויים – א.ר.]". המבקשים טוענים כי משמפנה פוליסת הביטוח לחוק הפיצויים, יש לשום את הפיצויים על-פי חוק זה. חברת הביטוח מחויבת, כך נטען, לאמור בפוליסה, והיא מנועה מלהעלות טענה כי הדין החל אינו חוק הפיצויים הישראלי. ואולם – פרשנות כזו אינה אפשרית, שכן חוק הפיצויים עצמו קובע עיקרון של תחולה טריטוריאלית ומכוחו הוא

אין הוא מחיל עצמו על התאונה נשוא הערעור. לא ניתן להפריד בין חלקיו השונים של חוק הפיצויים באופן שהוא יחול על עניינם של המבקשים בכל הנוגע לשומת הפיצויים, אך לא יחול על עניינם בכל הנוגע לתחולתו הטריטוריאלית של החוק (בכפוף לחריגים הספציפיים לתחולה הטריטוריאלית, שנקבעו בסעיף 2(א1) לחוק). משמפנה פוליסת הביטוח לחוק הפיצויים, הרי שההפניה היא למכלול ההסדרים הקבועים בו, ובכלל זה לכך שתחולתו היא בשטחי מדינת ישראל בלבד (בכפוף לחריגים כאמור). פרשנות זו אף עולה בקנה אחד עם האמור בסעיף 3(ג) לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970 (להלן: פקודת הביטוח):

פוליסה לפי דרישותיה של פקודה זו, כאמור בסעיף קטן (א), תכסה אף מפני כל חבות בשל נזק גוף שנגרם לאדם, כולל הנוהג ברכב בתאונת דרכים אשר אירעה באזור או בשטחי האחריות האזורית הפלסטינית, או באזורים, הכל לפי הדין החל במקום התאונה (ההדגשה שלי – א.ר.).

4. בהקשר זה יש לציין כי ההנחה שניתן להתנות על הוראת סעיף 3(ג) לפקודת הביטוח ולקבוע כי חבות המבטחת לא תהיה לפי "הדין החל במקום התאונה" – אינה פשוטה כלל ועיקר. מבחינה זו שונה המקרה שלפנינו מן המקרה שנדון בפסק-הדין בע"א 5757/97 אליהו חברה לביטוח בע"מ נ' חמאדה, פ"ד נג(5) 849 (1999). בעניין חמאדה דובר בתאונה שהיה מעורב בה מחפר זחלי. המחפר בוטח בפוליסת ביטוח חובה לפי פקודת הביטוח, כאילו היה כלי רכב מנועי. בדיעבד התברר כי הוא אינו "רכב מנועי" כהגדרתו בחוק הפיצויים (בנוסחו לפני תיקון מס' 8). לפיכך השאלה שנדונה שם היא אם הפוליסה מכסה את התאונה שהתרחשה. בית המשפט קבע באותו עניין כי אין מניעה שצדדים לחוזה יסכימו לבטח "רכב", שאינו נכנס בגדרי חוק הפיצויים, לפי תנאי הביטוח שחלים על "רכב מנועי" כהגדרתו בחוק הפיצויים – וכי כך אכן נעשה באותו מקרה. משמעות קביעתו היא כי משהסכימו הצדדים לבטח "רכב" מסוים, יש לפרש את חוזה הביטוח כך שהוא חל על הרכב שלגביו נרכשה הפוליסה. ודוק: הסכמת הצדדים שם לא ביקשה לשנות מהוראות חוק הפיצויים או פקודת הביטוח, ולהחיל על הצדדים דין שונה. מוסכם היה עליהם כי יחול חוק הפיצויים. לעומת זאת, בענייננו החלת חוק הפיצויים בפוליסה משמעה הליכה בתלם הקבוע בחוק זה ובפקודת הביטוח – לאמור, החלת הדין המקומי בנסיבות המקרה. יצוין, כי המבקשים טוענים שאותה סטייה מהוראות פקודת הביטוח פועלת לטובת הנפגע, אולם לא בהכרח כך הדבר, משלא הוכח תוכנו של הדין הזר. כך או אחרת, בענייננו לא

נדרשת הכרעה בשאלה זו שכן כאמור, חוק הפיצויים גופו מפנה אף הוא לדין החל במקום התאונה.

סיכומו של דבר, הבקשה נדחית. המבקשים יישאו בהוצאות המשיבות ובשכר טרחת עורך-דינם בסך של 10,000 ש"ח.

המשנה-לנשיאה

השופט ח' מלצר:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט נ' הנדל:

אני מסכים.

ש ו פ ט

הוחלט כאמור בפסק דינו של המשנה-לנשיאה א' ריבלין.

ניתן היום, כ"ב באב התש"ע (2.8.2010).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

המשנה-לנשיאה